

Rhenen heeft een primeur. Vanaf 13 november 2021 toont Stadsmuseum Rhenen een schilderij van Jan van Goyen aan het publiek: 'Gezicht op Rhenen vanuit het zuidwesten' uit 1649. De kunstenaar, die in één adem genoemd wordt met meesters als Rembrandt, Aelbert Cuyp, Jacob van Ruisdael en Johannes Vermeer, trakteert de kijker op een portret van Rhenen in volle glorie. Van over de Rijn zie je de stad - stuwwal, stadsmuren, molens, torens, Koningshuis en Cunerakerk - tot voorbij de Grebbeberg. Het schilderij komt uit een Duitse privé collectie, en was nog nooit eerder in Nederland. Het krijgt een ereplek in een speciale presentatie. Museumbezoekers kunnen tot eind december 2022 van het topstuk genieten.

Jan van Goyen, *Gezicht op Rhenen vanuit het zuidwesten*, 1649. Olieverf op paneel.

Afmeting: 67 x 98,5 cm, gesigneerd, bruikleen privé collectie Berlijn.

Foto: Tom Haartsen, Ouderkerk aan de Amstel

Eyecatcher. Rhenen geldt als een lieveling van Nederlandse topschilders uit de zeventiende eeuw. Voor hun gezichten op Rhenen moet je nu in de grote musea of in het buitenland zijn. Maar dit bruikleen verandert de zaak. Maïke Woldring, directeur van Stadsmuseum Rhenen: 'Regelmatig krijgen we mails van Nederlanders die in Toronto, Dublin of Parijs een zeventiende-eeuws gezicht op Rhenen in een museum hebben zien hangen. Maar hier in Rhenen ontbreekt zo'n topstuk. Terwijl het óns gouden verhaal is.' Rhenen was de eerste 'eyecatcher' op de reizen die kunstenaars maakten langs de Rijn. Op zoek naar inspiratie verlieten ze de steden waar ze hun atelier hadden, zoals Leiden, Amsterdam, Den Haag en Dordrecht. Rhenen viel bijzonder in de smaak. Het ommuurde middeleeuwse stadje lag dromerig tegen een heuvelrug en pal aan de rivier. Een beetje buitenland in Nederland. En uiterst pittoresk met zijn toren van de Cunerakerk en het imposante Koningshuis!

Gewild. Landschappen, rivier- en stadsgezichten waren erg gewild bij de gegoede burgerij in de 17de-eeuw. Jan van Goyen (Leiden 1596 - Den Haag 1656) schilderde tussen 1636 en 1655 ten minste 28 gezichten van de stad aan de Nederrijn. Rhenen behoorde tot zijn favorieten, aldus Hans-Ulrich Beck, schrijver van dé oeuvre-catalogus van Jan van Goyen. Met zijn schilderijen stimuleerde hij Cuyp, Van Ruisdael en Rembrandt om ook werk te maken van Rhenen. Rhenen deed het goed op de markt, en Van Goyen speelde hier met overgave op in. Dordrecht, Arnhem en Nijmegen waren zijn andere lievelingen. Het schilderij van Rhenen uit 1649 kan zich meten met 'Gezicht op Dordrecht' uit 1651, dat in het Dordrechts Museum hangt en met 'Gezicht op Leiden' (1650) in Museum De Lakenhal te Leiden. Schetsen die Van Goyen van Rhenen maakte zijn er helaas niet meer.

Kans. Stadsmuseum Rhenen is zeer verguld met het schilderij uit Berlijn. Woldring: 'We zijn een museum voor stadsgeschiedenis, met ook aandacht voor archeologie en kunst. Wie ons nu bezoekt ziet mooie schilderijen van Rhenen. Maar de zeventiende-eeuwse topstukken moeten we met plaatjes tonen. Publiek wil je oog in oog brengen met het échte werk.' Met dit bruikleen bieden de eigenaars - die anoniem wensen te blijven - Stadsmuseum Rhenen als jong en ambitieus museum de kans om de vleugels uit te slaan. Het schilderij is een icoon van Rhenen en heeft de potentie om veel bezoekers te trekken, zowel inwoners van Rhenen en de regio als toeristen. Het werk staat voor een belangrijke episode in de Nederlandse schilderkunst, waarin Rhenen een mooie rol speelt. Bij het grote publiek is dit minder bekend.

Conversatiestuk. Stadsmuseum Rhenen vindt het stadsgezicht uit 1649 een ideaal conversatiestuk. Aan de hand van de voorstelling kun je een prachtig verhaal vertellen over de geschiedenis van Rhenen: over de stad met zijn vele monumenten, de rivier en de stuwwal. Over handel en vervoer, politieke gebeurtenissen - de Tachtigjarige Oorlog, het Rampjaar 1672 -, leven in de stad, het landschap. In Rhenen is veel tastbare geschiedenis verdwenen. Monumenten zijn afgebroken (zoals de stadsmuren en het zeventiende-eeuwse Koningshuis: de imposante zomerresidentie van de Boheemse koning Frederik V van de Palts en zijn vrouw Elizabeth Stuart). De binnenstad werd bovendien deels verwoest tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Schilderkundig valt er voor de kijker volop te genieten. Het is de fase waarin Van Goyens werk aan kleur wint, na een periode van meer gedempte tonen. Van Goyen is een meester in pakkende weidse panorama's, sfeer en mooie details: van een drinkend paard op een scheepje tot subtiele zilveren schaduwen onder een zeilschip. Met kijkertjes kan publiek straks de details extra goed zien.

Opstap naar meer. Er is slechts een handvol schilderijen van Rhenen van Jan van Goyen in Nederland aanwezig, een enkele in een museum. Op de meeste zie je relatief veel landschap, ten opzichte van de stad Rhenen. Of kiest Van Goyen een karakteristiek stukje stad. In het schilderij uit 1649 pakt de stad het hoofdpodium. Voor Stadsmuseum Rhenen is het bruikleen extra aanleiding geweest om met musea en andere instellingen te spreken over het verhaal van de zeventiende-eeuwse schilders in Rhenen. Daar ligt een kans voor Stadsmuseum Rhenen. In die zin is het schilderij een opstap naar meer!

Stadsmuseum Rhenen, Markt 20 (ingang Kerkstraat), 3911 LJ Rhenen. Open: di t/m za : 10 - 16 uur. Museumkaart geldig.
www.stadsmuseumrhenen.nl

Einde persbericht

Persfoto's (uitsluitend rechtenvrij bij gebruik in relatie tot publiciteit over de presentatie in Stadsmuseum Rhenen):

1. Jan van Goyen, *Gezicht op Rhenen vanaf het zuidwesten*, 1649. Olieverf op paneel.

Afmeting: 67 x 98,5 cm, gesigneerd, bruikleen privé collectie Berlijn. Foto: Tom Haartsen, Ouderkerk aan de Amstel (vermelding fotograaf verplicht)

2. Stadsmuseum Rhenen, foto: Stadsmuseum Rhenen

Meer informatie, interviews:

Maike Woldring, directeur Stadsmuseum Rhenen maikewoldring@stadsmuseumrhenen.nl, M 06 2377 3701